

ГОЛУБ М. ЈАШОВИЋ¹

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
у КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОСКИ ФАКУЛТЕТ,
КАТЕДРА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

ОНОМАСТИКА КОСАНИЧКОГ СЕЛА РАЧА

Предмет нашег истраживања јесте ономастика села Рача које административно припада општини Куршумлија. Само насеље подигнуто је на обалама реке Косанице осамнаест километара јужно од општинског средишта. Грађа је прикупљена на самом крају прошлог века 1997–1998. године. Пописан је комплетан ономастички материјал, од микротопонимије, личних и породичних надимака, презимена, личних мушких и женских имена и хипокористика до личних мушких и женских надимака. Дати су кратки подаци о културној и историјској прошлости села. Урађена је кратка анализа (семантика и творба) регистрованих онима.

КЉУЧНЕ РЕЧИ:

Рача, Куршумлија, Косаница, ономастика, топонимија, антропонимија.

Село Рача је подигнуто на долињским странама реке Косанице, односно Велике Косанице, удаљено седамнаест километара од Куршумлије и Подујева. Граничи се са селима: Крток, Равни Шорт, Дешишка, Купиново, Мала Косаница и Орловац.

Рача је једно од већих села у долини Косанице. Село је разбијено у више заселака: Саставке, Гвозденовиће, Зувиће, Ћоровиће, Пећаране и Мариће. Име је добило по томе што је баш на овом месту било, према легенди, прво коначиште патријарха Арсенија и његовог збега са Косова и Метохије. Друго коначиште је било у Шумадији, а треће у Срему, па на свим тим местима данас постоје Раче: Косаничка, Шумадијска (Крагујевачка) и Сремска Рача.

1 golub.jasovic@pr.ac.rs

Истраживања су извршена и рад припремљен за штампу у оквиру научног пројекта „Дијалектолошка истраживања српског језичког простора“ 178020, којим руководи проф. др Слободан Реметић, који се реализује уз помоћ Министарства за образовање и науку Републике Србије.

Данашње становништво је досељено 1878. године и неколике године касније из околине Пећи, Истока, Ужица, Ивањице, Ибарског Колашина, Косова и из Црне Горе.

Проучавано село се помиње под именом Ратај, као село које се налази у суседству мезре Рударе. Пописано је 1455. године у Попису Области Бранковића и тада је имало 19 кућа и било је обавезно да плати 1751 акчу пореза.

У селу је живео поп Степан са братом Јованом и сином Божидаром, Радисав, Витомир и Радоје, Оливер х2, Ђурађ, Радица, Степан и Богдан дошљаци. Од 19 пописаних породица осам су придошлице. Селу је одрезан порез од 1751 акче. Сељаци су се бавили, судећи према пореским обавезама које су морали да плате, гајењем пшенице, јечма, испенце, грожђа, свиња (Област Бранковића, 1972, стр. 243).¹

Рача је према попису из 1924. имала 109 кућа и 750 становника.

Године 1991. у Рачи је живело 155 породица и 300 становника, а 2002. године 229 кућа и 244 становника. Ми смо 1997. године, када је урађен ономастички попис села, пописали 110 породица и 324 становника.

Рача је централно место месне заједнице којој припадају и села: Мала Косаница, Орловац, Купиново, Кутлово, Зебице, Механе, Дешишка и Равни Шорт. У селу живи 95 домаћинстава.

Село има основну школу од 1912. године. Сада је то истурено одељење (осмогодишња школа) основне школе *Дринка Павловић* из Куршумлије. Школа има педесетак ученика.

Рача има и амбуланту од 1956. године. Амбуланта је отворена у приватном стану Александра Саше Лазовића. У Рачи ради месна канцеларија. У селу раде две–три трговинске радње, а до недавно је радила и фабрика текстилне конфекције „Седми јули“. Било је и занатских радњи: по једна ковачница, поткивачница и кројачка радња. Кроз центар села пролази магистрални пут Приштина – Ниш и железничка пруга Косово Поље - Ниш. Село има и пошту од 1947. године.

У сеоском атару, поред саме железничке пруге, још од античких времена, копана је руда. Било је руде бакра и злата. Руда је копана ручно и ти копови данас подсећају на шахте.

У центру села налази се црква посвећена *Свештом Илији*, изграђена 1928, а у засеку Марићи, у рушевинама, али делимично очуван, налази се манастир из XIV века. Та црква је порушена 1872. године и камен је отеран у Рачу, а од тог камена направљена је Џамија. Џамију су Обреновићи срушили и од истог камена озидали касарну. Данас је то стара зграда сеоске школе. У Рачи

1 У Попису области Бранковића као становници села помињу се: Степан х2, Божидар х2, Јован, Владислав, Влкашин, Радислав х3, Витомир, Радоје, Рахоје, Радица х2, Ђураш, Оливер, Богдан, Ђурађ, Тихо (порески обвезници), а као њихови преци помињу се: рађ, Брајић, Ђурин, Ђорђе, Ђорђија, Богдан (Област Бранковића 1972, стр. 243).

постоји седам гробаља, скоро сваки заселак има своје гробље: Колачко гробље, Ђоровицко, Зувицко, Марицко и Томовско гробље у Пећаранима. Неки Рачани су сахрањени на својим имањима, као на пример: Арсенијевићи, Пантовићи, Масловарићи, Мијушковићи и Марићи. Један локалитет поред сеоског пута на којем има неколико каменова сељаци зову Римско гробље. У селу се као сеоска слава слави Друга Трџица.

Село је прикључено на електричну мрежу 1970. године.

Етник: Раџанин, Раџанка. Ктетик: раџански

У селу је пописана комплетна ономастичка грађа. Забележено је 222 топонима и 670 антропонима. Од тога највише је мушких и женски личних имена (324 имена), мушких и женских хипокористика (182), мушких и женских личних надимака (67), презимена (62) и породичних надимака (17).

Говор проучаваног села је косовско-ресавски. Регистрована грађа потврђује постојање троакценатске системе. Два стара акцента („, ^) налазе се на свим слоговима речи, а нови дугоузлазни акценат (´) се јавља, такође, на свим слоговима изузимајући ултиму. На пример: Вучи́на, Вучи́нић, Ајди́н, Гвозде́на, Вучи́ца, Јаи́лика, Ису́ф, Цаи́аричи, Кола́ци; Ђоро́вски іај, Ђу́ровићи, Кола́чко ірџбље, Звѣ́чка, Вукáјл`е, Драјџ́ле Јаіодáч, Тојо́љак, Душáн, Ивáн, Милáн; Ђу́ка, Нóво, Сáша, Сйáсо, Дй́мић, Бóра, Бóжа, Ра́шо, Чéго, Ливáдак, Ложáнци, Пиро́ђанци. Код неких имена бележимо појаву скраћивања дугих акцената. На пример: Бањ́ци, Гѣ́рзићи, Гли́шићи, Дáвид. У говору Рачана чувају се предакценатске дужине: Арсџ́вић, Ба́бџв нџс, Добри́чанин, Ђорђ́евић, Ђорџ́вић, Ђурђ́ева крчѣвина, Ма́ркџвић (Вукићевић 1993, стр. 20–22).

Регистроване су и неке супстандардне форме на фонетском и морфолошком нивоу: Аради́новић, Ајди́н, Иш́лер, Мил`и́јана, Мил`и́ца, Мил`ој́ка, Рис́шо, Рисани́ија, Цми́љка, Цми́љанић, Ранђел, С`име́рони, Цасор, Цвеи́ћанин, дра́ина/Драи́ња, Крсй́ина/Крсй́иња, Ма`ја, На`да, Ра`да, Сйá`на.¹

У самој Рачи, али и у селима са којима се Рача граничи има досељеника са ијекавског терена. Особине ијекавских говора налазимо и у онимима забележеним у селу Рача: Ђего, Сјеничани, Ђејко, Цвијѣта, Шћејан.

Ијекавски говори, а пре свих зетско-јужнорашки говор, утицали су и на структуру неких двочланих личних имена и хипокористика. Па се таква мушка лична имена и хипокористици граде паралелно наставком -а, али и наставком -о: Боро/Бора, Ми́ло/Мића, Бoжа, Бoба, Града, Доца, Јоца, Лаза; Ги́о, Дејко, Дујо, Жијо, Небо, Рајшо, Сидо, Чего и тако даље.

О топонимији слива реке Косанице и слива изворишног горњег тока реке Топлице говорили смо више пута.² Зато ћемо овом приликом рећи само не-

1 Једина два онима у којима се користе фонеме С` (сј) и S (дз) јесу мушки лични надимци: С`име́рони и Цасор.

колике напомене о семантици и структури антропонимије Куршумлијске Раче.

Антропонимија испитиваног места не разликује се битније од антропони-мије суседних села. У селу које има 110 домова регистровано је 62 презимена и седамнаест породичних надимака. У основи породичних надимака налазе се имена села или краја од којих вуку порекло њихови носиоци: *Бањци, Брђани, Кошевчани, Ложанци, Пећанци, Сјеничани*; назив занимања којим се баве или се бавио неко од предака: *Восковарције, Кавази, Колаци*; надимак неког од предака: *Герзићи, Ђуновци, Цојерићи, Цајићи*.

Ни структура и мотивација презимена Раче не разликује се од лексике ове врсте записане у другим косаничким селима. Већина презимена гради се формантима -ев-ић и -ов-ић, изузетак су презимена *Каличанин, Пећаранин и Звицер*. Већина презимена у основи има лексику словенског порекла. Међутим, има и патронима насталих од имена страног порекла, најчешће преузетих из хришћанске номенклатуре онима: *Анђелић, Вићенџијевић, Ћорђевић, Ђуровић, Јовановић, Марковић, Марић, Маричић, Рисићи, Симоновић, Томовић, Филиповић*.

У Рачи је записано 187 мушких и 167 женских личних имена. Међу њима има и имена становника села који више нису живи, али и неколико имена чији су се носиоци иселили из Раче. Сва таква имена су обележена адекватним ознакама.

Старији становници села Рача су и носиоци старијих имена, мушких: *Бојосав, Божидар, Василко, Косџагин, Јеримија, Мијајло, Микаиле, Миленџије, Саваџије, Раденко, Рисанџија, Саваџије, Самаило, Савић, Сибин, Соџир, Софроније, Трийко*; женских: *Бојосава, Борика, Будимирка, Василка, Велислава, Даринка, Досџана, Ђурђија, Иносава, Кадевка, лазарија Савица, Софија, Цмиљана, Томена*. Међу поменутиим именима није занемарљив број имена страног порекла, углавном преузета из грчког и хебрејског именослова.

Млађи становници проучаваног села су обично и носиоци новијих имена, мушких: *Бобан, Бојан, Бранко, Дејан, Жељко, Зоран, Иван, Ненад, Срђан*; женских: *Бранка, Вијолета, Данијела, Ирина, Сузана, Тијана* и тако даље.

У испитиваном косаничком селу регистровано је стотинак мушких и осамдесет женских хипокористика.

Мушки хипокористици су деривеме настале додавањем различитих наставка на основе имена. Двосложни мушки хипокористици граде се суфиксима -а и -о: *Арсо* (Арсеније), *Ацо* (Александар), *Божо* (Божидар), *Боро* (Боривоје), *Вуго* (Видосав), *Војо* (Војислав). Неки мушки хипокористици граде се помоћу наставака -е, -и: *Гојле* (Драгојле), *Гане* (Драган), *Гиле* (Драгиша), *Дуле* (Душан), *Жаре* (Жарко), *Маке* (Марјан), *Микче* (Микаиле), *Боци* (Слободан),

2 Објављено је неколико радова о топонимији и ојконимији околине Куршумлије, а у припреми за штампу је књига *Топонимија околине Куршумлије* (Јашовић, 2017).

Гоци (Драгојле), *Зоки* (Зоран). Творбене основе за грађење мушких хипокористика могу бити различите (иницијални слогови, медијални или финални слогови личног имена), а осим поменутих срећу се и други суфикси који учествују у њиховој творби: -ан, -ац, -ач, -ка, -ко, -ле, -ло, -не, -но, -че: *Гојле* (Драгојле), *Дуле* (Душан), *Микан* (Миломир), *Микче* (Микаиле), *Драїче* (Драгомир), *Ракоњац* (Радош), *Бикало* (Добривоје), *Бранко* (Бранислав), *Вучко* (Вучета), *Дејко* (Дејан), *Жика* (Живојин), *Тине* (Милутин), *Тоне* (Милутин), *Храно* (Хранислав).

И творбена структура женских хипокористика слична је начину образовања мушких хипокористика. И они настају од разноликих творбених основа и наставака. Најчешће се то чини простим скраћивањем личних имена: *Анђа* (Ангелина), *Биља* (Биљана), *Деса* (Десанка), *Јорда* (Јордана), *Мила* (Милада, Миладија), *Снежана* (Снежана), *Стоја* (Стојанка). Као творбене основе женских хипокористика користе се почетни, медијални или финални слогови, којима се додају наставци: -и, -е, -ја, -ла, -ле, -ља, -ка, -на, -ња, -ша: *Веки* (Верица), *Наки* (Наталија), *Роле* (Радојка), *Бранка* (Бранислава), *Бина* (Јљубинка), *Кана* (Милкана), *Дуна* (Стадија, Радунка), *Микна* (Милица), *Вучка* (Вучица), *Дика* (Дивна), *Менка* (Споменка), *Лела* (Данијела), *Свеїла* (Светислава), *Дула* (Душанка), *Вања* (Владимирка), *Мања* (Милкана), *Свеїла* (Светислава), *Рале* (Радојка), *Наја* (Наташа), *Цаја* (Станисава), *Ција* (Радица), *Лейша* (Лепосава).

У нашем материјалу прикупљеном у Рачи најмање је личних надимака, мушких (45) и нарочито женских. Регистрована су само 22 женска надимка.

Надимци Рачана и Рачанки су најчешће мотивисани спољњим изгледом и карактерним особинама њихових носилаца: *Бели* (Братимир), *Брђо* (Момир), *Војвода* (Радосав), *Геја* (Милосав), *Дебели* (Ратко), *Димче* (Бранислав), *Ишлер* (Радивоје), *Манго* (Милан), *Њуја* (Драган), *Сїена* (Радослав), *Цио* (Братимир); *Бека* (Радица), *Бела* (Радмила), *Була* (Ирина), *Дурка* (Данијела), *Жућко* (Малина). Неки надимци мотивисани су лексиком сродства, именима познатих јавних личности, заменом крштеног, званичног имена, неким другим именом: *Блек* (Мирослав), *Бајо* (Радосав), *Баїо* (Милош), *Ђего* (Милица); *Чукуранка* (Милева).

МИКРОТОПОНИМИЈА

Аврџмовићи, део села у ком живи шест кућа Ћоровића.

Ајдучка воденица, в. воденица.

Алџксићи, насеље у којем живе Алџксићи, на десној страни Косанице супротно од Колака.

Алџксицки гај, шума на брду према селу Механе.

Алџксицко, њиве и ливаде.

Арџпска река, в. Река.

- Арсѓвићи, део села у којем живи поменути род.
- Бабина ливада, в. ливада.
- Бабѓв нѓс, брдо, шума грабова и пашњаци на Марића брду.
- Бакарна вѓда, в. вода.
- Бандера, в. Томовско брдо.
- Басамаци, камените плоче на једној коси поређане природно попут степеница.
- Башиѓе*, катастарски назив.
- Брђићи, део села у којем живи једна кућа Ћоровића.
- брдо: *Гајево брдо*, катастарски назив; *Ћокицко* ~, ливаде и шума; *Кукурај* ~, брдо на ком се налазе стари плацеви Пећарана; *Марића* ~, в. Марићи/Мариће; *Марицко* ~, шума и пашњаци на брду више села у потезу према селу Орловцу; *Пећарана* ~, в. Пећаране/Пећарани; *Прко* ~, ливаде у страни; *Томовско* ~, велика борова шума на брду према Пећаранима.
- Брђани, део засеока Зувићи који живе на Брду.
- Брѓстови, ливаде испод Шанца.
- Бунарића, ливаде и пашњаци, мочварно земљиште.
- Буринце/Буринци, шуме пашњаци.
- Вѓл`ика кѓса, в. коса.
- Вѓл`ика Косаница/Косаница, десна притока Топлице.
- Вѓл`ика река, в. Река
- Вељвина/Вељовина, ливада.
- Вѓснићи, део засеока у којем живе три куће Ћоровића.
- Више насила, њиве поред Нишког пута.
- вода: *Бакарна вѓда*, жута вода у Марићима. Вода има слан укус и стока је радо пије; *Дукицка* ~, извор са ког се водом снабдевају Дукићи; *Колачка* ~, простор око извора у центру села; *Косицка* ~, извор у потоку према Ћоровићима; *Марицка* ~, три наест извора на коси на којој се налазе куће Минића; *Пуркова* ~, извор у центру села; *Радишина* ~, извор; *Сеоска* ~, извор у Марићима; *Сла^она* ~, извор минералне воде на утрини Зувића, близу гробља на десној страни Косанице. Вода је лековита и користе је за лечење дубрежни болесници.
- воденица: *Ајдучка воденица*, шума јужно од Марића. Ту се некада налазила стара воденица коју је река однела. На том месту има великих камених блокова па Рачани верују да је на том месту некада био манастир; *Герзицка* ~, шума и пашњак код воденице у Дубоком потоку.
- Воденичиште, њива на потезу на ком је била турска воденица. Исто тако се именује и један део засеока Горње Зувиће у којем има неколико шљивика.
- Вукајлова кућа, земљиште поред железничке пруге на ком је била једна мала кројачка радња.
- Гај, ливада и шума испод Лазовог виса.
- Гајево брдо*, в. брдо.
- Гвозденивићи, део села у којем су куће и окућнице Гвозденовића, досељеника из Пећи.
- Гвозденивића пѓток, в. поток.
- Гѓрзићи, потез у ком се налазе имања Милосављевића.
- Гѓрзицка воденица, в. воденица.

Гѳрња ливада, в. ливада.
 Гѳрње Зѳвиће, в. Брђани.
 Градѳне, ливада и воћњаци.
 гробље: *Ђѳровско грѳбље*, земљиште око гробља у засеоку Ђѳровићи; *Колачко* ~, гробље у центру села у којем живи род Колаци; *Марицко* ~, гробље у засеоку Марићи; *Римско* ~, старо гробље поред пута. На том месту има старих камених плоча.
 Гуцаљ`иште, равница и пашњак код Лаза у утрина у засеоку Зувићи.
 Дол`ина, равничасте ливаде и пашњаци у потезу Колачке ливаде.
 Дѳња л`ивада, в. ливада.
 Дѳње Зѳвиће, заселак у долини поред реке Косанице у којем живи део Зувића.
 Драшкава л`ивада, в. Каличанске ливаде.
 Дубѳки пѳток, в. поток.
 Дугачка ливада, в. ливада.
 Дугачки лаз, в. лаз.
 Дукицка вода, в. вода.
 Дурутѳљска л`ивада, в. ливада.
 Ђѳнина л`ивада, в. ливада.
 Ђѳнина њива, в. њива.
Ђѳкића до, катастарски назив.
 Ђѳкицко брдо, в. брдо.
 Ђѳровићи, заселак у којем живе Ђѳровићи и Каличани.
 Ђѳровски гај, шума на брду према селу Орловац.
 Ђѳровско грѳбље, в. гробље.
 Ђѳрѳвски кљѳч, њива поред реке.
 Ђѳрѳвски пѳток, в. поток.
 Ђѳнѳвско, брежуљак до засеока Марићи.
 Ђѳрђѳва крчѳвина, в. Крчѳвина.
 Ђѳрђина крчѳвина, в. Крчѳвина.
 Ђѳровићи, потез испод Кулинске шуме.
 Жѳти ѳсјек, шуме и ливаде на међи Раше и Дешишке.
 Забрдо, њиве у Костином потоку.
Залишиѳе, катастарски назив.
 Зарѳна крчѳвина, в. крчѳвина.
 Звѳчи камен, шума на стеновитом терену на ком се налазе шупље стене које звече када се по њима корача.
 Звѳчка, утрина на којој се налази зборно место Рачана.
 Звицѳерско имање, ливада лево од Нишке магистрале.
 Зѳвићи, заселак Раче у којем живе: Зувићи, Миловановићи, Гвозденовићи, Радојевићи, Милосављевићи и Марковићи.
 Зѳвицка утрина, пашњак поред пруге.
 Зѳвицке ливаде, пашњаци и ливаде на десној страни Косанице.
 Ивѳнова сечѳина, шума и пашњак у потезу према Гвоздовићима.
 извор: *Мѳници* извор, извор са којег се Минићи снабдевају водом; *Нововски* ~, извор код Нововића куће.
 Извѳрски пѳток, в. поток.

- Ил`ин л`аз, в. лаз.
Исиог насийа, катастарски назив.
 Јагод`ач, пашњак више забрана на којем има дивљих јагода у изобиљу.
 Јаси`ке, ливада поред пута на којој има јасика.
 Ј`чмиште, ливада у потезу Дубоки поток.
 Кав`аска страна, шума и ливаде на странама Марицког потока.
 Кав`аске крч`евине, в. Крчевина.
 Кал`ачки п`оток, в. поток.
 Кали`чанска л`ивада, в. ливада.
 Кал`удра, некада се тако називао део села који се сада зове Конаци.
 Ки`јевчани, заселак у ком живе Димићи, Несторовићи и Ристићи.
 Кљ`уч, ливада код Топоља поред реке Косанице.
 Кљ`уч`еви, в. кључ.
 Кму`ши`на, шума у потоку у којој је мрачно и преко дана; Тмушина.
 Код г`увна, њива на једној заравни.
 Код кр`ста, забран на једној стрмини у засеоку Пећарани.
 Код `дра, ливада на падини према селу Орловцу.
 Код цр`кве, простор око сеоске цркве.
 Код ц`амије, утрина око гробља у центру раче.
 Кол`аци, део села, на левој долињској страни Косанице, у ком живе Вукотићи.
 Кол`ачко гр`обље, в. гробље.
 Кол`ачка в`ода, в. вода, њива.
 Кол`ачке/Кол`ачке лив`аде, ливаде на брду поред магистрале.
 Кол`ачке њ`иве, в
 Компири`ште, ливадау потоку према Радевићима.
 Кори`та, појило за стоку у Марицком потоку. Ту је у Марићима коначио Никола Пашић за време Првог светског рата; На картама пише да се тако именује један извор више Алексића, Кш 581, 3–4.
 коса: В`ел`ика к`оса, шума на потезу Локве; *Мала* ~, пашњак на потезу Локва.
 К`остин л`аз, в. лаз.
 К`остићи, део Раче у ком живе четири куће Ђоровића.
 К`остицка в`ода, в. вода.
 Кругл`ица, ливада западно од железничке станице.
 Крч`евина, необрадиво земљиште и забрани испод кућа Пећарана према Равном Шорту; *Ђурђева* ~, ливада код извора Пуркова вода; *Ђурђина* ~, шума и ливада на потезу Шанац; *Зарина* ~, њива у страни; *Каваске* ~, пашњаци у брду према Шанцу; *Сйракова* ~, ливада на брду према Марићима.
 крш: *Павлов крш*, велика стена према Радевића коси; *Радишин* ~, ливаде поред стене код Радишиног дола.
 Крш`а, брдо, ливаде и шума према Механама.
 Кукур`ај бр`до, в. брдо.
 Кули`на, брдо више Марића према Кртоку и Орловцу. Ту су била утврђења и тунели кроз које је војницима допремана вода и храна.
 Куп`овина Мар`и`на, ливада.
 кућа: Ст`ара кућа, њива на стрмом плацу; Царева ~, окућница Ђоровића.

Кућни плаћ, тако се и катастарски назива једна парцела.

лаз: *Дуја^очки лаз*, ливада код Гвозденове воде; *Ил`ин ~*, ливада и пашњак Миловановића у потезу Забрдо; *Косџин ~*, ливаде у власништву породице војводе Косте Пећанца; *Равни ~*, катастарски назив; *Суви ~*, камењар и земља лошег квалитета близу Радевића.

Лазов вџс, шума и ливада према Орловцу.

Ледиње, сеоска утрина према Малој Косаници.

ливада: *Бабина ливада*, пашњак и воћњак; *Горња ливада*, ливада у страни поред Доње ливаде; *Доња ~*, ливаде и пашњаци Пећарана; *Драшкова ~*, в. Каличанске ливаде; *Дујачка ~*, ливада у потезу Гај; *Дуруџуљска ~*, ливада Дурута са Бранкове куле; *Ђенина ~*, ливада на ~, ливаде и њиве на брду више гробља; *Младеново ~*, ливаде на странама у Механском потоку; *Мујова ~*, ливада у делу села према Ћорђевићима.

Ливадак, ливада поред пута за Пећаране.

Л`ивачићи, ливаде између Дугачке ливаде и Ракића.

Локва, катастарски назив.

Луѓ, утрина поред Косанице на којој су преко лета Цигани правили корита.

Луѓови, њиве поред Косанице, а има и лугова.

Маќве, пашњак.

Маќа кдса, в. коса.

Маќа Косаница, лева саставница реке Косанице, која тече од Мердара и Дегрмена до свог ушћа у велику Косаницу. У даљем делу тока река се зове Косаница.

Марића брдо, в. Марићи/Мариће.

Марићи/Мариће, заселак раче у ком живе: Марићи, Минићи, Радомировићи, Нешковићи, Каралићи, Мујушковићи и Младеновићи.

Марицка вџа, в. вода.

Марицичке ливаде, в. ливада.

Марицки извор, в. изво.

Марицки пџток, в. поток.

Марицко брдо, в. брдо.

Марицко грџље, в. грџље.

Маричићи сокџк, пут и шума према Маричићима.

Марјановићи, део засеока Ћоровићи у којем живе три куће поменутог рода.

Марковића стрџна, шума.

Мџтов пџток, в. поток.

Мџтова џуприја, земљиште око раскрснице на којој се од магистралног пута Куршумлија-Приштина одваја пут за Добри до.

Мџански пџток, в. поток.

Мијџвиа, шума и ливаде на брду Шанац.

Милосџвљевића брдо, в. брдо.

Миљшева њива, њива у страни према Сарићима.

Мињички извор, в. извор.

Младеново ливџче, ливаде на странама у Механском потоку.

Мујова ливџа, в. ливада.

На Раван, ливада у забрђу Марића.

- Нѡвѡвски извор, в. извор.
 њива: *Ћѣниѡна њива*, њива у страни према Младеновићима; *Колачке* ~, ливаде лево од пута за Куршумлију.
 Оцаѡци, део села у ком живе Гвозденовићи.
 Павлов дрењаѡк, ливада поред сеоског пута.
 Павлов крш, в. крш.
 Пајђина ливада, в. ливада.
 Петрова раван, ливаде у страни више Герзића.
 Пећараѡна брдо, в. Пећаране/Пећарани.
 Пећараѡне/Пећараѡни, заселак у којем живе: Пећарани, Томовићи, Филиповићи, Пантовићи, Бојовићи, Миленковићи, Масловарићи, Јакшићи и Соковићи.
 Пижовѣл`ска ко̀са, шума на брду према селу Љуша.
 Плаѡцеви, ливаде на Ћоровића брду.
 Под извор, ливада.
 Под ка̀мен, потез око велике стене у долини реке Косанице.
 Под мо̀с, вир код моста на Косаници.
Под насий, катастарски назив.
 Попѡва л`ивада, в. ливада.
 поток: *Гвоздѣнѡвића иѡшоѡк*, десна притока Косанице; *Дубоки* ~, тече од потеза Равне ливаде, десна притока Косанице; *Ћоровски* ~, тече од Ћоровића брда. Лева притока Косанице; *Изворски* ~, тече са Милосављевића брда, лева притока Дубоког потока; *Калачки* ~, поток који тече од Каличана, лева притока Косанице; *Мариѡци* ~, тече од села Орловац, лева притока Велике Косанице; *Маѡшов* ~, лева притока Косанице; *Меански* ~, поток који тече од села Механе. Десна притока Велике Косанице; *Радевски* ~, поток који отиче од извора Сеоска вода. Десна притока Косанице; *Ракички* ~, тече од Ракића куће, десна притока Косанице; Тмушник; *Томовски* ~, поток у Пећаранима.
 Прко̀ брда, в. брдо.
 Према Марића, шуме и ливаде.
 Пу̀ркова во̀да, в. вода.
 Пшениѡчиште, баште према Герзићима.
Равни, катастарски назив.
Равни лаз, в. лаз.
 Радевски по̀ток, в. поток.
 Радиѡшина во̀да, в. вода.
 Радиѡшин до̀, ливада десно од Чукара.
 Радиѡшин крш, в. крш.
 Радо̀јкова сечѡна, в. Сечина.
 Ракиће/Ра̀киће, ливада према Гвозденовићима.
 Ракички по̀ток, в. поток.
 Раса̀диште, башта и конопљишта Марића.
 Ра̀шина њива, ливада у долини испод Марића кућа.
 Рѐка, шума у долини Равношорске реке; *Арайска* ~, тече од Орловца, лева притока Косанице; *Вел`ика* ~, тако се често назива Велика Косаница.
 Рѝмско грѡбље, в. грѡбље.

Рудник, на једној стеновитој коси поред реке постоје неке хоризонталне рупе дугачке више од двадесет метара. Казивачи су нам говорили да су то остаци рударских јама из давних времена када се руда копала ручно.

Ржиште/Љжиште, њиве у долини поред реке код лугова.

Саставке, један од рачанских заселака. На том месту налази се ушће Мале Косанице и Добродолске реке.

Сабдориште, црквена земља са лугом поред ње.

Седло, потез на бреговима на сеоској међи са дешишком.

Сѐоска вђда, в. вода.

Сечина, катастарски назив; Радојкова ~, пашњак близу Радовића.

Сла^она вђда, в. вода.

Смóница, ливада више железничке пруге.

Стара кућа, в. кућа.

Стѐвиња ба^кча, извор и њива у Дубоком потоку.

Стра^кђва крчѐвина, в. Крчевина.

Стра^она, пашњаци на потезу Колачке ливаде.

Суви лаз, в. лаз.

Талићи, део засеока у којем живе три куће Ђоровића.

Тѐрзићи, имања и окућнице Терзића.

Турски извор, извор на брду Шанац.

Тмушиња, пашњаци и шума поред пута за Механе; Ракички поток; Кмушина.

Томи^но г^увно, пашњак у потезу Кулина.

Томи^цка вђда, извор.

Томђвски пђток, в. поток.

Тђмовско бр^до, в. брдо.

Тођлица, катастарски назив.

Топоља^к, в. Топоље.

Топђље, баште и њиве у равници близу сеоске цркве.

Тђчина, долина кроз коју протиче Гвозденовића поток.

Тђшицка вђда, извор.

Тунѐл Рача, простор око тунела на прузи између Раче и Дешишке. Кш 581, 3–4.

Турски ша^нац, шума и пашњаци према Ђоровићима.

Ћафа, каменито брдо више Ракића.

Тувик, шума.

У вр^дђла, пашњаци више Гудалишта.

У лђкву, ливаде у долини поред шуме.

Урвина, шума у којој има више провалија и дубоких јама.

Ўска лива^да, в. ливада.

Ус кр^ш, преки пут од центра Раче према делу села у ком живе Радовићи.

Устава, њива поред саме реке Косанице.

Филипов дђ, долина.

Царева кућа, в. кућа.

Чаир, ливаде у близини кућа Зувића.

Ча^рдак, шума око пута више Зувића.

Чѐста, потез у засеоку Зувићи.

Чичварџице, трњаци и жбуње поред шуме.

Чукџар, шуме и ливаде.

Чукавишиџе, катастарски назив.

Шанац, катастарски назив.

Шанчеви, шума и пашњак на Марића брду.

Шљивњак, пашњак на брду Бандера.

АНТРОПОНИМИЈА

Породични надимци

Бџњици, надимак једне куће Филиповића.

Брђани, надимак једне куће Ћоровића.

Буџинци, надимак две куће Алексића.

Војиновићи, надимак неких породица из фамилије Ћоровић.

Восковџриџе, надимак три куће Саковића.

Гџрзићи, надимак осам породица Милосављевића.

Гл`ишићи, надимак неких породица Ћоровића.

Ћунџовци, надимак две куће Марића.

Кавџзи, надимак Радомировића из Ратара код Ивањице.

Колџци, породични надимак Вићентијевића, Вукотића и других.

Кошџвчани, надимак једне куће Вучинића.

Ложџанци, надимак четири куће Миловановића. Надимак су добили по ојкониму Ло-жане одакле им је порекло.

Миндићи, надимак две куће Ћоровића, названих по надимку бабином Минда.

Петрушићи, надимак једне куће Вучинића. Надимак су добили по Петруши која је остала трудна, а неудата, дете је родила у Патријаршији и од тада их зову Петрушићи.

Пироџанци, надимак једне куће Грујића.

Сјеничани, надимак шест кућа Каличана.

Цџјићи, надимак Младеновића светојованчана.

Цџгорићи/Цагарићи, надимак Нововића светониколчана.

ПРЕЗИМЕНА

Анђелић, презиме једне породице. Доселили су се из Крпимеја у Добри До, па у Самоково, а одатле у Рачу. Даља старина им је у Неговађи на Дурмитору. Селили су се често зато што су свештеничка породица. Слава Ћурђевдан. Информатор Анђелић Сретен, шездесет година.

Араџиновић, две ромске породице су живеље у Рачи до 1996. Иселили су се у Борово.

Бџјовић, презиме једне породице. Доселио се из суседног села Мала Косаница 1926.

на ујчевину. Старином су из Ивањице. Слава Лџзарев дџн и Мрџтин дџн. Информатор Бџјовић Лџубомир Лџубо 1933.

- Вићентијевић, нико не живи у селу. Припадају роду Колаци. Доселили су се пре сто година. Пореклом су из Ибарског Колашина, а даља старина им је у Црној Гори. Слава Свети Јован и Седми јул`и. Информатор Мијушковић Милан 1940.
- Вукадиновић, једна породица живи у селу, а једна се иселила у Куршумлију. У Рачу се доселили из суседног села дешишка 1986. године. Старина им је у Метохији. Слава Свети Арханђел и Госпођиндан. Информатор Вукадиновић Хранислав Хра-
но 1948.
- Вукотић, пет кућа живи у Рачи. Десет породица у Београду, четири у Нишу, а по две породице живе у Куршумлији и Прокупљу. Старина им је у Црној Гори, али су се у Топлицу доселили из Санцака у којем су живели неко време. Слава Свети Никола. Информатор Вукотић Стана 1924.
- Вучићић, презиме једне породице. После другог светског рата отворили су трговинску радњу дошавши из Мале Косанице. Родом су из села Кош код Истока. Слава Ђурђевдан. Информатор Петрушић Мирослав Мишо, стар седамдесет година.
- Гвозденић, шест кућа живи у Рачи. Исто толико породица се иселило у Београд, три куће у Куршумлију, а по једна породица у: Прокупље, Америку, Дубницу, Приштину и Смедерево. Дошли су из села Бегов Лукавац код Истока. Рођаци су са Јефтићима. Слава Света Петка и Петковица. Информатор Гвозденић Мијодраг Мијо 1924.
- Грујић, једна кућа живи у селу. Пореклом су из Лесковца. Дошли су као наставници после 1960. Слава Ђурђевдан. Не славе славу. Информатор Грујић Јелена 1939.
- Димић, презиме једне породице, а једна се иселила у Куршумлију. Пореклом су из Баријева. Видосав се призетио у кући Милана Симића 1946. Слава Свети Никола. Информатор Димић Видосав Видо 1934.
- Димић 1, једна породица живи у селу. Пореклом су из Подујева. Дошли због посла, просветни радници, 1967. Даља старина им је у Приштини.
- Добричанин, три породице живе у селу, а две су се иселиле у Подујево. Пореклом су из Црне Горе, са Цетиња. Доселили су се пре више од 120 година. Слава Рањеловдан. Информатор Милосављевић Иван 1909.
- Дукић, презиме две породице. Три куће се иселиле у Лесковац, Ниш и у Швајцарску. Пореклом су из села Брусника код Ивањице. Слава Тобијан дан. Информатор Дукић Радојко 1930.
- Ђорђевић, три куће живе у селу, а по једна породица иселила се у: Приштину, Зајечар, Бор и Баљевац код Рашке. Пореклом су из села Ковраге код истока. Слава Лучевдан. Информатор Ђорђевић Стојан 1930.
- Ђорђевић, деветнаест породица живи у рачанском засеоку Ђоровићи. Три породице се иселиле у Београд, а по једна у: Чачак, Приштину, Куршумлију, Панчево, Прокупље. Пореклом су из околине Сјенице, из Драмића на Голији 1880. Слава Свети Ђорђе и Ђурђевдан. Информатор Ђоровић Вукадин 1925.
- Звицер, презиме је изумрло са смрћу Марка Звицера. Живели су код Гојковића Мила на крају села према Дешишки. Пореклом су Црногорци. Информатор Ђоровић Вукадин 1925.
- Зувић, четири куће живе у селу, а осам породица се иселило у Београд. Доселили су се из села Ковраге код Истока око 1880. Слава Свети Ђорђе Алемпије. Информатор Зувић Ангелина Гина 1926.

- Илић, презиме Ристића, досељеника из Пећи.
- Јакшић, изгинули су за време Првог светског рата. Пореклом су из Доброг Дола. Имање је продато Томовићима. Слава Свети Рањел. Информатор Саковић Милија 1937.
- Јефтић, презиме две породице. Две куће се иселиле у Куршумлију, а по једна у Пролом и у Аранђеловац. Родом су из Беговог Лукавца и рођаци су са Гвозденићиима. Слава Света Пётка и Петковица. Информатор Јефтић Раденко 1923.
- Јовановић, презиме једне породице. Пореклом су из Прокупља, из села Пашинац, Мала Плана. Слава Свети Аранђел. Информатор Дукић Радојко 1930.
- Каличанин, шест кућа живи у селу. По две породице живе у Београду, Нишу и једна у Боровцу. Старина им је у Сјеници у месту Штаваљ. Слава Мићровдан. Информатор Каличанин Никола 1930.
- Каралић, нико не живи у селу. Две породице се иселиле у Београд, а једна у Обилић. Старина им је у Ивањици. Слава Лесендровдан. Информатор Каралић Радисав Раде 1939.
- Максимовић, презиме једне породице. Доселили су се из села Ђаке. Род су са Филиповићима и Аврамовићима из Заграђа. Слава Свети Рањо и мал'и Сти Рањо. Информатор Максимовић Милош, стар седамдесет година.
- Маљевић, презиме једне породице. Пореклом су из Дубнице. Живели су неко време у Купинову. Даље порекло им је у Црној Гори.
- Марић, осам кућа живи у селу. Десет живи у Београду, три у Куршумлији, а по једна у нишу, Вичи, и у Пепељевцу. Пореклом су из села Ратари код Ивањице. Први су се у Топлицу доселили Периша и његов брат Станко 1880 године. Слава Свети Рањел. Информатор Марић Братимир Циго, шездесет година.
- Маричић, три породице живе у селу, две у Београду, а по једна у: Приштини, Прокупља, Куршумлији. У Рачу се доселио Мирко 1884. године из околине Ивањице. Слава Свети Ђорђе Мрсни и Ђурђевдан. Информатор Маричић Рада 1921.
- Марковић, нико не живи у селу. Једна породица се иселила у Куршумлију. Рођаци су са Марковићима, Радовићима и Нововићима. Родом су из околине Рашке. Слава Свети Никџа. Информатор Марковић Момчило Момо 1948.
- Масловарић, нико не живи у селу. Иселили су се пре тридесет година у Београд, две куће, и једна у Хрватску. Доселили су се из села Вилајет код Ужица, а даље порекло им је у Васојевићима, у Црној Гори. Слава Лесендровдан. Информатор Масловарић Богосав Божа, стар шездесет година.
- Мијушковић, од 1967. Нико не живи у селу. Четири породице живе у Београду. Пореклом су из Ивањице. Слава Свџ Јован и 7. јули. Информатор Мијушковић Милан 1940.
- Мијачић, старо презиме Вукадиновића.
- Миленковић, три куће у селу. По једна породица се иселила у Београд и у Куршумлију. Доселили су се из Загорја код Вучитрна, а даља страна им је у Црној Гори. Слава Мратиндан. Информатор Миленковић Милорад 1921.
- Милондовић, презиме је нестало после Другог светског рата. Родом су били из Ивањице. Имање су наследили рођаци Марићи. Слава Свети Јован и 7. јули. Информатор Мијушковић Милан 1940.

- Милова̀нѡвић 1, четири породица живе у селу. Четири куће живе у Београду, две у Куршумлији, а једна у Краљево. Старином су из села Ложана код Пећи. У Рачу су дошли 1878. године из Ђураковца код Пећи. Даља старина им је у Црној Гори и тамо су се презивали Барјактаревићи. Слава Света Пётка и Петковица. Информатор Миловановић Радослав Рашо 1925.
- Милосављевић, осам породица живи у селу, четири куће отишле у Београд, две у Краљево, а по једна у Приштину, Обилић, Косово Поље, Параћин и у Куршумлију. Дошли су из Гораждевца код Пећи 1802. У пећи су славили Светог Николу. Славу су променили у Рачи – убивали Турце. Слава Свети Климентије. Информатор Милосављевић Иван 1909.
- Мињић, три куће у селу, а три су се иселиле у: Београд, Вишесело, Соко Бању. Пореклом су из Ивањице. Слава Свети Јован и Седми јули. Информатор Минић Вишеслав Вишки 1927.
- Младенѡвић, презиме не постоји у селу. Иселиле су се три куће у Београд и по једна у Банат и у Београд. Слава Сты Јован и Седми јули. Информатор Младеновић Момчило 1927.
- Несторѡвић, нико не живи у селу. Две породице су се иселиле у Дешишку и у Крагујевац. Доселили су се из Куршумлије 1932. године на мираз, на имање Милана Симића. Слава Свети Јован. Информатор Младеновић Момчило 1927.
- Нешковић, нико не живи у селу. Девет кућа се иселило у Београд, а по једна у Нови Сад и у Словенију. Родом су из Ивањице. Слава Свети Никола. Информатор Нешковић Миливоје 1929.
- Нѡвѡвић, једна кућа живи у селу. Три куће живе у Куршумлији, а по једна у Ражањ и у Неготин. Доселили су се 1880. из Зрза код Пећи. Некада су се презивали Спасић. Слава Свети Никѡла и мала слава Трећи ускрс. Информатор Нововић Радомир 1949.
- Пантѡвић, две куће живе у селу. Две породице се иселиле у Прокупље и Крушевац. Доселили су се из Граца код Ужица од Голије. Доселио се информаторов чукундеда Вујо 1870. Слава Свети Лазар. Информатор Пантовић Миладин 1935.
- Петронијевић, нико не живи у селу, а једна породица живи у Панчеву. Из Рудара су дошли на имање своје мајке у кућу Дукића. Слава Свети Јован и Седми јули, а преслава због имања Свети Тома. Информатор Цветићанин Чедомир 1961.
- Пећаранин, четири куће живе у селу, а две се иселиле у Београд, и по једна у Куршумлију и у Дубницу код Подујева. Порекло им је у околини Сјенице, село Брђево. Алекса Пећаранин се први доселио 1880. Некада су их звали Балшићима. Слава Лазарева субѡта. Информатор Пећаранин Вучета Вуле 1926.
- Пријовић, презиме једне породице. Из Црне Горе су се доселили пре тридесет година. Пре тога су живели у Пироту. Не слави славу. Информатор Пријовић Милица 1957.
- Раѡовић, презиме две породице. Две куће отишле у Београд, по једна породица у Ниш и у Куршумлију. Доселили су се из села Мужевине код Истока и род су са Нововићима и Марковићима. Слава Свети Никѡла. Информатор Радевић Милутин, седамдесет година.

- Радомирковић, две породице живе у селу. Десет породица живи у Београду. Пореклом су из села Ратари код Ивањице. Слава Ћурђевдан. Информатор Радомировић Марко 1965.
- Рајковић, презиме једне породице. Презиме је пореклом из Слатине. Мајка је довела Драгана 1966. године. Слава Петровдан. Информатор Рајковић Драган 1959.
- Ристић, нико не живи у селу. Иселили су се у Куршумлију, Ниш и Београд. Пореклом су из Пећи. Некада су се презивали Илић. Слава Пётковица и Пётковица ма̀ла.
- Сакдовић, презиме три породице, а једна кућа се иселила у Београд. Пореклом су из околине Ужица те их зато зову восковарцијама. Слава Свети Сава и Лесендровдан. Информатор Саковић Милија 1937.
- Симић, презиме је изумрло између два рата када се Милан Симић упокојио. Пореклом су били Пећанци. Слава Свети Лу̀ка. Информатор Димић Видосав Видо 1934.
- Симовић, нико не живи у селу. Три породице се иселиле у Приштину, Крагујевац и Београд. Доселили су се из Ћака после Другог светског рата купивши имање. Слава света Пётка и једна и друга. Информатор Максимовић Милош, стар седам-десет година.
- Симондовић, старо презиме Томовића светониколчана.
- Славковић, две куће живе у селу, с две су исељене у Јагодину и у Београд. Доселили су се 1878. Из Црколеза код Истока. Старо презиме им је Тијанић. Из Метохије су се прво доселили у Ћаке па потом у Рачу. Слава Света Пётка и Петковица. Информатор Славковић Миљурко 1924.
- Смудијић, нико не живи у селу. Одмах после Другог светског рата вратили су се у Приштину. Имали су кројачку радњу и становали су у колачкој кући.
- Стојчић, две куће живе у селу. У Рачу се доселио из Тулара. Из Добрича је родом. Слава Свети Јован. Информатор Маљевић Јелисавета 1937.
- Тијанић, старо презиме две куће Славковића.
- Томдовић, нико не живи у селу. Четири породице се иселиле у Београд одмах после другог светског рата. Доселили су се из Лијеве ријеке, са Пелева бријега. Старо презиме им је Симоновић. Слава Свети Никол̀а. Информатор Томовић Предраг 1952.
- Филиповић, две куће живе у селу, а шест породица живи у Београду. Олга из Велике Реке наследила имање од Пећарана. Филиповићи су пореклом из Црне Горе, из места Црница. Слава Ћурђевдан, а две породице Филиповића због имања славе само Лазарев дан. Информатор Филиповић Добривоје 1938.
- Филиповић 1, презиме једне породице. Пореклом су са Косова поља. У Рачу су дошли из Мале Косанице 1976. Слава Лазарева Субд̀та. Информатор Филиповић Милисав 1943.
- Хаџић, једна кућа живи у селу, а једна се иселила у Београд. Пореклом је из Ћуревца код Новог Пазара. Даља старина им је у Пиви, у Црној Гори. Славе Светог Јована. Информатор Хаџић Видак 1939.
- Цветићанин, презиме једне породице. Пореклом су из Хрватске, из Доњег Лапца 1993. Слава Свети Јован. Информатор Цветићанин Чедомир 1961.

Цмиљанић, презиме је нестало после Другог светског рата. Старином су били из Ивањице. Слава Лесендровдан и Ћурђевдан. Информатор Филиповић Добривоје 1938.

МУШКА ИМЕНА

+Аврам
+Ајдин
Александар х5
Ален 1982.
+Анго
+Арсеније
+Арсо
Бџбан
Богџсав
*Божидар
Бџјан
+Боривоје
Бранислав х2
Бранко
Братимир/Братимир
+Василко
*Велимир
Веселин
Виџак
Виџоје
Виџосав
Вишеслав
Владимир х3; 1988.
+Владисав
*Војислав
*Вук
Вукџдин
+Вукџле
Вукџшин
*Вукоје
Вукојица
+Вукота
+Вулета
Вучета х2
+Вучина
+Глигор
Гџран х6; 1986.
Градмир

*Грѓздан
Давид
Данко
Дејан
+Деспот
Добривоје x2
Драган x7
Драгић x2
Драгиша x2
Драгоје
Драгојле
*Драгољуб
Драгомир x4
Драгослав x2
Драгутин
Драшко
Душан/Душан
*Душко
+Ђерасим
Ђока
Ђорђе
+Ђурђе
Жарко/Жарко x2
Жељко
Живѓјин x2
Живорад
Зѓран x3
+Зѓрко
Иван/Иван
+Исуф
+Јерѓмија
Јѓван x3
Јѓвица x2
+Јѓво
*Јѓрдан
+Кѓста
+Кѓстадин
+Лѓсандар
*Љубинко
Љубиша
Љѓдо
Љѓдомир x3
Марислав
Марјан
Марко

+Мијајло
 Мијо x2
 Мијодраг x3
 Микайле
 Милан/Миљан x5
 Миландин
 Миланче
 Миле
 Миленко
 Миљета
 Мил`ивоје x2
 Милџа
 *Милинко
 Миљих
 Миљован
 Миљоје
 Милџмир/Миљомир x3
 Миљорад x3
 Миљош
 +Милуџин
 Миљан
 Мирко
 Мирџслав/Мирослав x4
 +Михајло
 Мијодраг
 Милан
 +Миланче
 Миленко
 +Милентије
 +Мил`их
 Милсав
 *Миљован
 Милџмир/Миљомир x2
 *Миљорад
 Миљосав x2
 Миљош x2
 Милуџин x3
 Миљурко
 Мирџслав
 *Мићко
 Михајло
 Младен
 +Мојсо
 Мџмир
 Момчило x3

Нàјдан
Нèбојша
Нèнад 1962.
Нéшо 1963.
Никòла
+Нићифор 1902.
Нòвица
Нóво
Òбрад
+Обрèн
Пáвле
+Пèтар
Прèдраг x4; 1960.
Радàшин
Радèнко x3
Рàдивоје
Радй̀сав
*Рàдич
*Радй̀ша
Рàдован
Рàдо̀е
Радòјко x2
Рàдољуб
Рàдомир x3
Радòсав/Рàдосав x3
Радòслав
Рàдош
Радòшин
*Рàјко
+Ранђел
Ранко
Ратко
Ратомир
+Рисангија
+Ристо
+Сàва
+Саватије
+Савић
+Самуило
Сáша 1969.
Светй̀слав x2
+Сèкула
Сй̀бин
+Симебн
Сй̀мо

Славѝмир
*Славѝша
Слободѝн/Слобѝдан х2
+Сѝтир
+Софрѝније
+Спасо
*Срѝѝан
Срѝетен
Станиѝша
+Стаѝноје
Стѝвица
Стѝѝан
Танаѝско
+Таѝтомир
+Теѝофил
+Тѝѝдор
Тома/Тѝма
+Триѝпко
+Теѝтко
Тиѝрило
Храниѝслав
Чеѝдомир
Шѝеѝпан

ЖЕНСКА ИМЕНА

Алексаѝндра
Аѝна
Ангелиѝна х3
Аѝнка
Биѝѝана
+Бисѝѝерка
Богѝѝсава
+Бориѝка
*Бѝѝрка
Браѝнислава
Браѝнка
Будиѝмиѝрка
+Васиѝлка
Веѝдрана
Велиѝмиѝрка
*Велиѝслава
*Веѝра
Веѝрица х2

*Вёсна
Вијолёта 1995.
+Вида
Видосава х2
Винка
+Вишња
Вукосава
Вучица х2
*Гвоздѐна 1967.
Гордана х2
Госпава
Данијела х4
Даринка х2
Десанка х3
Достана
Драгана х4
Драгица
Драгина х2
Драгиња
Драгослава
Душанка х4
Душка
+Ђука
+Ђурђа
+Ђурђија
Златија
Зора
Зорица х3
Ївка
Илинка х2
+Їносава
Ирина
+Јаглика
+Јелика
Јелена х2
+Јел`ица
Јелисавѐта 1937.
Јерослава
Јована
Јованка х2
+Јовка
Јордана
*Јорданка
+Кадѐвка
Кадивка

Катари́на
 Кови́на х2
 Костади́нка
 Крсти́на
 +Крсти́ња
 +Лазари́ја
 Лазарка
 Лепосава
 +Луци́ја
 Љи́љана/Љиља́на х3; 1961.
 *Љуби́нка
 Љу́дица х2
 +Ма́гда
 Макси́мија
 Мали́на/Мали́на
 +Ма́нда
 Мари́ја х5
 Мари́на
 Марио́ла
 +Ма́рта
 Ми́ла
 Мила́да
 Мила́дија х3
 Мила́на х2
 Миланка х4
 Миле́ва
 Миле́на х2
 *Милени́ја
 Ми́лија
 Мил`ија́на х3
 Мил`ица х4
 Милка х4
 Милка́на х2
 Мил`ојка
 Милџи́рка
 Милу́нка х4
 Ми́љана 1994.
 *Ми́ра
 Мирја́на/Ми́рјана х2
 *Ми́рослава
 Ми́рса
 Младе́на
 На́да х3
 Наде́жда
 Нади́ја

Нàташа х3
Нèвена
+Нèгосава
Недèлька
Нòвка
*Òлга
+Пàјка
Пèрса
+Перунїка
Рада х5
*Радивòјка
Радица
Радмила х4
Радòјка
*Радоми́рка
Радосава х2
Радунка х2
+Разумèнка
Ратоми́рка
+Рисима
*Рóса
Росáнда х2
Радмила
Радица
Радòјка
Радунка х2
Ружа х2
+Сàвица
Сáндра
+Сáра
+Синђа
Слáвица
Слободáнка
Снèжана х2
*Сòјка
*Софи́ја
*Србијáнка
*Срђáна
Стáдија
+Стáјка
+Стáка
Стамèнка
Стá°на х2
Стани́ја
*Стáнка

Станимирка
Станија
+Станика
Станисава x2
Станица
Станбјка x2
Стојанка x2
Сузана
+Тијана
Тодора
+Томана
+Цвијета
Цмиљана
+Цмиљка

МУШКИ ХИПОКОРИСТИЦИ

Арсо (x2; Арсеније)
Ацо (x3; Александар)
Бане (Бранислав)
Бато (Братимир)
Бикало (Добривоје)
Биле (Љубиша)
Боба (Слободан)
Боба (x2; Божидар, Богосав)
Бора (x2; Боривоје)
Бџи (Слободан)
Бранко (x2; Бранислав)
Вела (x2; Велимир)
Видо (x2; Видосав, Видоје)
Влада (Владимир)
Владица (Владимир)
Војо (x2; Војислав)
Вуле (x3; Вукоје; Вучина, Вучета)
Вучко (Вучета)
Гаго (Драгољуб)
Гане (x3; Драган)
Гиле (Драгиша)
Гићо (Драгић)
Гоја (Драгојле)
Гјле (Драгојле)
Гџи (Драгојле)
Горца (Горан)
Града (Градимир)

Д`ане (Данко)
 Д`ејко (Дејан)
 Д`еки (Давид)
 Д`оја (Драгослав)
 Д`оца (Радоје)
 Др`аган (x3; Драгомир, Драгоје, Предраг)
 Др`аги (Драгомир)
 Др`агче (Драгомир)
 Д`ујо (Душко)
 Д`уле (Душан)
 Ћ`уко (Ћурђе)
 Ж`аре (Жарко)
 Ж`ијо (Живорад)
 Ж`ика (x2; Живојин)
 Ж`ико (x2; Живорад)
 Ж`иле (Живојин)
 З`оки (Зоран)
 Ј`ово (x2; Јован, Јовица)
 Ј`оца (Јован)
 Л`аза (Лазар)
 Л`б`у`д (Љубомир)
 Л`б`у`де (Љубиша)
 Л`б`у`до (x3; Љубомир)
 М`аке (Марјан)
 М`ено (Милентије)
 М`иго (Мил`ивоје)
 М`ијо (x4; Мијодрaг)
 М`иќи (x2; Милосав, Миломир)
 М`иќан (Миломир)
 М`иќи (Миломир)
 М`иќче (Микаиле)
 М`иќун (Мијодрaг)
 М`иле (x4; Мир`слав, Миломир, Милан)
 М`иро (x2; Мирослав)
 М`и`рче (x2; Мирослав)
 М`и`ћа (x2; Милован, Милорад)
 М`и`ћо (Миленко)
 М`и`ћко (x2; Миломир, Миладин)
 М`и`цки (Милић)
 М`и`цко (Миломир)
 М`и`цо (Миломир)
 М`и`ца (Милан)
 М`и`шо (x2; Мирослав, Момир)
 М`омица (Момчило)
 М`омо (Момчило)

Моша (Момчило)
 Небо (Небојша)
 Небо (Ненад)
 Ницо (Никола)
 Ноле (Новица)
 Пајо (Павле)
 Педо (Предраг)
 Раде (x8; Радич; Радое, Радомир, Раденко, Радивоје, Радисав, Радосав, Радослав)
 Рајко (Радивоје)
 Рајо (x2; Ратомир, Радован)
 Ракоњац (Радош)
 Рале (x2; Радосав, Радован)
 Рато (Ратомир)
 Рацко (Радован)
 Рацо (Радош)
 Рашо (Радосав)
 Рашко (Радашин)
 Саша Александар)
 Сибо (Сибин)
 Симо (Симеон)
 Слава (Славимир)
 Слобо (x2; Слободан)
 Стева (Стевица)
 Столе (Стојан)
 Тине (Милутин)
 Тоне (Милутин)
 Трале (Трајко)
 Тиро (Ћирило)
 Храно (Хранислав)
 Чедо (Чедомир)

ЖЕНСКИ ХИПОКОРИСТИЦИ

Ања (Ангелина)
 Биља (Биљана)
 Бина (x2; Љубинка)
 Бисена (Бисерка)
 Бранка (Бранислава)
 Буда (Будимирка)
 Вања (Владимирка)
 Веки (Верица)
 Вела (Велисава)
 Вера (x2; Верица)
 Вида (x3; Видосава)

Ву́жа (Вукосава)
Ву́ла (x2; Вучица, Вукосава)
Ву̀чка (Вучица)
Га́га (Драгана)
Ги́на (x3; Ангелина, Драгина)
Го́ца (x4; Гвоздена, Гордана)
Го́са (Госпава)
Да́на (Слободанка)
Да́ра (Даринка)
Да́ца (Данијела)
Де́са (Десанка)
Ди́ка (Дивна)
До́ла (Достана)
Дра́га (Драгица)
Ду́ла (Душанка)
Ду́на (x2; Стадија, Раду́нка)
Ду̀шка (Душанка)
Зла́та (Златија)
Зо́ра (x2; Зорица)
Зо̀рица (Зора)
Је́ка (Јелена)
Је́ца (Јелена)
Јорда (Јордана)
Ка́на (Милкана)
Ка́та (Катарина)
Ко́са (Костадинка)
Ле́ла (Данијела)
Љи́ља (Љиљана)
Љу́пка (Љубица)
Ле́ла (x2; Данијела)
Ле́пша (Лепосава)
Лу́ца (Луција)
Ма́џа (Марија)
Ма́на (x2; Мил`ијана)
Ма́ња (Милкана)
Ма́ра (x4; Марија, Марина, Маријола)
Ме́нка (Споменка)
Ми́ка (x2; Милијана, Милкана)
Ми́кна (Милица)
Ми́ла (x3; Милијана, Милада, Миладија)
Ми́ра (x5; Мирјана, Радомирка, Мирослава)
Ми́ца (x3; Ми́лија, Милица)
Ми́цка (x2; Милица, Миломирка)
Му́на (x2; Милунка)
На́да (x2; Надежда; Надија)

Наја (Наташа)
 На̀ки (Наташа)
 Не́ла (Недељка)
 Не́на (Невена)
 Ни́на (Станисава)
 Ну́на (Милунка)
 Ра^ода (x5; Радомирка, Радојка, Радмила)
 Ра̀дица (Радосава)
 Ра̀јка (Радмила)
 Ра́ле (Радојка)
 Ра́та (Ратомирка)
 Ро́са (Јерослава)
 Ру̀шка (Ружа)
 Све́гла (Светислава)
 Сло́ба (Слободанка)
 Сне́жа (Снежана)
 Со́ла (Софија)
 Ср́ђа (Срђана)
 Ста́на (Станислава)
 Сто́ја (x2; Стојанка)
 Су́за (Сузана)
 Ца́ја (Станисава)
 Ца́на (x2; Станија, Стојанка)
 Ци́ја (Радица)

МУШКИ НАДИМЦИ

Ба́јо (Радосав)
 Ба́то (Милош)
 Бе́ли (Братимир)
 Би́ћо (Миломир)
 Блѐк (Мирослав, зато што је волео стрипове о Блеку Стени)
 Бр́ђо (Момир)
 Бу́до (Градмир)
 Во́јвода (Радослав, волео је да се јуначи, још од детињства)
 Ге́га (Милосав)
 Генерáл (Милић, волео је да наређује свима)
 Ге́ро (Милосав)
 Ге́цман (Милосав)
 Дебе́ли (Ратко, зато што је пуначак)
 Девеци́ја/Деверци́ја (Мирован)
 Ди́ки (Бранислав)
 Ди́лчета (Вељко)
 Ди́мче (Бранислав, надимак је мотивисан презименом Димић)

Ће́до (Милија)
Збу́ска (Јован)
Збу́скић (Јован)
Ѐтлер (Радивоје, деца се играле борбе и њему је увек одређивано да глуми Адолфа Хитлера)
Ма́ндо (Милан, био дебељушкаст као Мандови)
Ми́ки (Драгослав)
Ми́лче (Драгомир)
Њу́па (Драган)
Пдо́п (Радомир)
При́ле (Боривоје)
Пу́јо (x2; Радоје, Вукадин, назван је зато што је био мали и ситан као пудлица)
Пу́јче (Вукадин)
Пу́ре (Александар)
Пу́рка (Веселин)
Пу́ћо (Марислав; зато што је био набусит и увек му је неко нешто био крив)
Ру́ски (Милисав)
С`име́рџни (Миладин)¹
Сте́на (Радослав, зато што је био јак као стена)
Ца́ги (Драгомир)
Ца̀сор (Мил`ивоје)
Ца́ле (Владимир)
Ци́го (Братимир)
Ци́ца (Перса)
Цр́ни (x2; Момчило, Предраг, зато што је тамнопут)
Челе́дија (Радомир)
Чи́ко (Радомир)
Ца́ле (Станоје)
Ца̀куле (Станоје, био је пекар. Надимак је мотивисан апелативом ца̀к)

ЖЕНСКИ НАДИМЦИ

Бе́ка (Радица)
Бе́ла (Радмила, изгледала је атрактивно)
Бе́ца (Радојка)
Бу́ла (Ирина)
Ду́ка (Вучица)
Ду́нда (Наташа, зато што је била пуначка беба)
Ду́рка (Данијела, зато што је била *азџин жена*)
Жу́ћко (Малина)
Ѐнца (Госпава)
Ке́ра (Љиљана)

1 Графемом С` бележимо фонему Сј добијену најновијим ијекским јотовањем.

Ми́ца (Јелисавета)
 Не́на (Бисерка)
 Ну́на (Цмиљана)
 Ра́да (Јелена)
 Ри́ка (Велимирка, асоцијација на говече, да је не би урекли зато што је била прелепа)
 Ср̀це (Драгана)
 Те́ја (Миланка)
 Те́ја (Миланка)
 Ца́на (x2; Јованка, Драгина)
 Чу́на (Миладија, зато је била као дете умиљата)
 Чо́ка (Милијана)
 Чукурáнка (Милева, јер је родом од Чукурановића са Копаоника)

ЛИТЕРАТУРА

- Вукићевић, М. (1971). О говору околине Куршумлије. *Зборник Филозофској факултету у Приштини*, VIII.
- Вукићевић, М. (1993). *Оптеди из дијалектолошких истраживања*. Приштина: Филолошки факултет.
- Јашовић, Г. (2016). *Ономастика јужњорској села Својнова*. Косовска Митровица–Својново: Филозофски факултет и Удружење за културу и уметност „Логос“.
- Јашовић, Г. (2014). *О јовору и именима Уљара код Приштинине*. Косовска Митровица: Филозофски факултет Универзитета у Приштини.
- Јашовић, Г. (2013). Реља Новаковић и именовање и убикација насељених места у Горњој Топлици и Косаници. *Митолошки зборник*, 29, 597–621.
- Јашовић, Г. (2016). Прилог проучавању микропонимије прокупачких села Баце, Плочник и Калудра. *Тојлички зборник*, стр. 69–81.
- Јашовић, Г. (2017). Прилог проучавању ономастике села Ђушка код Пећи. *Зборник радова са 12. конференције „Васиљач у 21. веку, Рефлексије савременој доба на васиљачно – образовни рад у предшколској установи*, 16, стр. 278–285.
- Handžibegović, H, Handžić, A. Kovačević, E. (1972). *Oblast Brankovića, opširni katastarski popis iz 1455. godine*. Sarajevo: Orijentalni institut u Sarajevu.

SUMMARY

ONOMASTICS OF THE KOSANICA VILLAGE RAČA

This paper deals with Rača village onomastics which belongs to Kuršumlija municipality. The settlement is located 18km south of the municipality center. Research materials have been collected in 1997 and 1998. Conducted research belongs to the field of onomastics, and collected materials are consisted of micro-toponymy, personal and family nicknames, surnames, personal female and male names, hypocoristics, and male and female nicknames. Cultural and historical data have also been collected. There is also a short analysis (semantics and morphology) of registered onyms.

Keywords: Raca, Kursumlija, Kosanica, onomastics, toponymy, anthroponimy.

Овај чланак је објављен и дистрибуира се под лиценцом Creative Commons

Ауторство-Некомерцијално Међународна 4.0 (CC BY-NC 4.0 | <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

This paper is published and distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial International 4.0 licence (CC BY-NC 4.0 | <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).